

Мурсамітова І.А., Гарбузюк Т.В. Деякі аспекти естетичного виховання в педагогічній спадщині В. Сухомлинського // І.А. Мурсамітова / Матеріали регіональної науково-практичної конференції «Педагогічні вектори: В. О. Сухомлинський та сучасність». – Лисичанськ: ФОП Чернов О.Г. – 2018. – 308 с.

Мурсамітова І.А., викладач дисциплін музичного циклу
ВП «Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»,
Гарбузюк Т.В., викладач дисциплін музичного циклу
ВП «Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка».
м.Лисичанськ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО

Анотація

Стаття присвячена проблемам, формам, напрямкам естетичного виховання молоді в працях В.Сухомлинського. Піднімається питання особливості національно-патріотичного виховання, підкреслюється важливість складових проблеми виховання особистості.

У статті обґрунтовано актуальність проблеми естетичного виховання в освіті, визначено основні суперечності цього процесу. Розкрито сутність засобів формування соціальних та життєвих компетентностей молоді, висвітлюються погляди на національну педагогіку, національне навчання і виховання сучасної молоді.

Ключові слова: *народна педагогіка, виховання, освіта, естетичне виховання, молодь, духовність.*

В усі часи естетичному вихованню особистості надавалось провідне значення, оскільки воно, синтезуючи в собі істину, красу, добро, у руках

педагога є найкращим знаряддям для формування людини-мислителя, людини-творця, життєстійкої та життєздатної особистості.

У документі "Основні орієнтири виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів" зазначено: "Естетичне виховання спрямоване на розвиток у зростаючої особистості широкого спектра почуттів, здатності збагнути та виразити власне ставлення до мистецтва. Важливим є сприймання об'єктів довкілля як естетичної цінності, ерудиція у галузі мистецтва, власний погляд на світ, здатність радіти за інших як ознака духовної зрілості [1, с.110]. Тому, одним із головних завдань сучасної школи є створення такої системи навчання й виховання, яка б забезпечувала освітні потреби кожного учня відповідно до його нахилів, інтересів, можливостей.

Видатні вітчизняні і зарубіжні педагоги приділяли велику увагу дослідженню даної проблеми. Надзвичайно цінним є науковий доробок **В.О. Сухомлинського**. Особливе значення його педагогічна спадщина набуває сьогодні, за умов підвищеної моральної вимогливості. Духовна криза суспільства, його маральний та економічний занепад змушує переосмислювати установленні уявлення про деяке моральне та естетичне виховання нашої молоді.

Особлива заслуга Василя Сухомлинського полягає в тому, що він одним з перших вітчизняних педагогів вдало об'єднав ідею всебічного розвитку особистості з ідеєю гармонійного розвитку суспільства. Він постійно наголошував, що навчально-виховний процес покликаний зберегти функціональну єдність, якою природа наділила кожного з нас: душу, дух, тіло.

Для Сухомлинського формування естетичного почуття дитини, її емоційної культури – основне завдання гуманістичного виховання. А сприйняття й осмислення прекрасного - основа естетичної культури, без якої почуття лишаються глухими до всього високого й благородного.

Видатний педагог-новатор створив організовану систему впливу на вихованців, яка сприяє всебічному розвитку дитини. Методика

гуманістичного виховання у В.О. Сухомлинського полягає у поєднанні різноманітних способів та методів виховання. Він уміло поєднував у своїй діяльності теорію і практику в галузі виховання відчуття прекрасного. "Лікування красою, так можна назвати одну з граней моєї педагогічної системи", – писав видатний педагог [4, с.38].

В. О. Сухомлинський справедливо вважав, що естетика починається з краси переживань і не визнавав емоційного убозтва. Основним об'єктом свого педагогічного впливу він називав культуру почуттів, які є цільним ґрунтом для високоморальних дитячих вчинків.". Там, де немає чуйності, тонкості сприймання навколишнього світу, виростають бездушні, безсердечні люди", – попереджав педагог [3, с.17].

Виховання відчуття прекрасного, орієнтоване на формування естетичної культури школярів, передбачає: розвиток здібності сприймати прекрасне в природі, в праці, в творах мистецтва, оточуючій дійсності, поведінці людей, які бажають насолоджуватися цим прекрасним.

На думку Василя Олександровича, багато що залежить від педагога, від його уміння емоційно, образно відкрити для найменших саме ті сторони красивого, які їм самим ще не під силу це відкрити. І якщо діти не помічають оточуючої краси природи, краси навколишнього середовища, то це наслідок того, що не всі педагоги навчають дітей спостерігати природу, розуміти її [2, с.29].

В.О. Сухомлинський будував начально-виховний процес так, щоб сприймання творів мистецтва - музики, живопису чергувались "з виходами на природу", де дитина може зримо, наочно відчутти співзвучність тиші полів і лук, шелесту дібров і співу жайворонків.

Великий гуманіст розглядав природу як важливий засіб емоційного, естетичного, морального аспектів виховного процесу. Вона виховує в душі дитини здатність відчувати, сприймати тонкощі, відтінки речей, явищ. Сухомлинський писав: "Пізнаючи відтінки краси природи, хлопчики та

дівчатка переживали життєрадісне почуття повноти духовних сил, жадобу до пізнання все нових джерел естетичних багатств" [5, с.74].

Спілкування учнів з природою педагог забезпечував завдяки проведенню занять у зелених класах, організованих на території Павлиської середньої школи. Саме там діти могли спостерігати, аналізувати та робити висновки щодо явищ природи та просто милуватись нею: слухати спів пташок, шелест листя та ловити сонячне проміння.

Свій ідеал естетичного виховання талановитий педагог убачав в тому, щоб кожна дитина, побачивши прекрасне, зупинилася перед ним у подиві, зробив його частинкою свого життя. Пізнання прекрасного, переживання радості в зв'язку з його створенням збагачують людину, примножують сили, цементують світогляд. Адже світогляд базується не тільки на сумі знань, але й на морально-естетичному, емоційному світі людини, у тому числі й на відчутті прекрасного [1, с.113].

Сухомлинський удосконалив систему естетичного розвитку дітей молодшого шкільного віку, науково обґрунтував і апробував на практиці форми й методи її організації, показав можливість, доцільність її реалізації в умовах конкретного педагогічного колективу. Він одним із перших довів, що правильно організований естетичний розвиток дітей закладає передумови гармонійного розвитку, забезпечує психолого-педагогічну готовність дітей до майбутнього життя.

Література

1. Кузь В.Г. Педагогіка В.О. Сухомлинського - педагогіка ХХІ століття. В.Г. Кузь. // Педагогіка і психологія. – 2000. – №1. – С. 120.
2. Кормило О.М. Проблема активізації емоційної сфери молодших школярів у навчальній діяльності в працях В.О. Сухомлинського // Наукові записки ТДПУ ім.В. Гнатюка: Педагогіка. 2002. – №5. – С. 69.
3. Майборода В.К. Творча особистість вчителя у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського / В.К. Майборода. – К.: Веселка. – 1990. – С.126.

4.Мелешко В.В. Педагогіка В. Сухомлинського в діяльності вчителя сільської школи // Наукові записки ТДПУ ім.В. Гнатюка: Педагогіка. – 2002. – №5. – С.42.

5.Творча реалізація педагогічних ідей В.О. Сухомлинського в системі художньо-естетичного виховання: навчально-методичний посібник. – Кіровоград: Вид-во ОШПО імені Василя Сухомлинського, – 2008. – С. 103.